DWIE DEKADY SWINGU!

_Andrzej Winiszewski

Rok 2018 stał się szczególną okazją do świętowania dla Big Bandu Uniwersytetu Zielonogórskiego, prowadzonego od dwóch dekad przez Jerzego Szymaniuka. Symbolicznie zamyka się nieprzerwana 20-letnia działalność orkiestry na jazzowej scenie, znaczona licznymi sukcesami na festiwalach i konkursach w kraju oraz wieloma koncertami za granicą. Jednocześnie tego roku sam J. Szymaniuk otrzymał tytuł profesora zwyczajnego nadany przez Prezydenta RP, Andrzeja Dudę. To ukoronowanie ponad 40-letniej działalności artystycznej i pedagogicznej prof. Szymaniuka, prowadzonej wszak na bazie licznych zespołów i orkiestr jazzowych. Warto zatem przypomnieć ostatnie dwie dekady swingu zielonogórskiego jazzu, w której niezwykle ważny rozdział stanowi działalność Big Bandu UZ.[1]

Powstanie Big Bandu UZ w roku 1998 było naturalną konsekwencją niezwykle aktywnej działalności artystycznej i pedagogicznej Jerzego Szymaniuka trwającej od początku lat 80. Kierowanie jazzowymi orkiestrami, kształcenie jazzowej młodzieży, animowanie życia koncertowego w Zielonej Górze, a tym samym współtworzenie środowiska jazzowego w mieście, było ważnym motorem działalności J. Szymaniuka. Jeszcze w latach poprzedzających powstanie BB UZ (grudzień 1998) prowadził on Studium Muzyki Jazzowej (1996-2000). Zanim jednak orkiestra oficjalnie stała się zespołem uniwersyteckim działała, koncertowała i zdobywała laury pod różnymi nazwami: Młodzieżowy Big Band Zielona Góra (1998-2001) oraz Big Band Zielona Góra (2001-2002). W skład orkiestry wchodzili uczniowie i absolwenci szkół muzycznych z Zielonej Góry, Żar, Nowej Soli i Głogowa, a także studenci zielonogórskich uczelni oraz zaproszeni muzycy. Spoglądając na ten pierwszy historyczny skład Big Bandu zamieszczony w kronice orkiestry, skrupulatnie prowadzonej przez jej bandleadera, odnajdziemy wiele nazwisk muzyków, którzy w kolejnych dekadach aktywnie uczestniczyli w życiu artystycznym miasta. W niektórych przypadkach stali się również rozpoznawalnymi postaciami na polskiej scenie jazzowej. Wśród nich warto wymienić choćby Roberta Chyłę (as), Sławomira Dudara (as), Tomasza Adamczaka (ts), Jakuba Osypińskiego (tr), Patrycjusza Gruszeckiego (tr), Tomasza Szczepaniaka (g.), Mikołaja Budniaka (bass), Pawła Pastuszkę (bass) i Piotra Walorskiego (dr). Na kartach tej samej kroniki, dotyczącej pierwszych lat działalności Big Bandu czytamy: *Duży entuzjazm i zaangażowanie w pracę zespołu pozwoliło nam, po krótkim okresie pracy podjąć decyzję o udziale w Ogólnopolskim Festiwalu Big Bandów w Nowym Tomyślu*. Istotnie, udział w festiwalowym konkursie był pierwszym występem

1 Publikowany tekst jest fragmentem książki Andrzeja Winiszewskiego *Historia Jazzu w Zielonej Górze*, której publikacja planowana jest w roku 2019.

DYSKOGRAFIA ZESPOŁU:

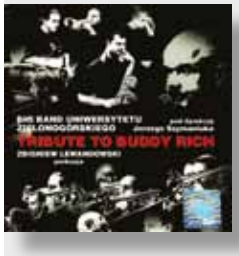

"Tribute to Buddy Rich" – 2003, z udziałem Zbigniewa Lewandowskiego.

„Oto Syn Mój. Pieśni Bożonarodzeniowe" – album CD, 2005, rejestracja koncertu „Kolędy dla Świata" w Filharmonii Bałtyckiej z udziałem wokalistów i instrumentalistów z Polski, Ukrainy, USA, Wielkiej Brytanii.

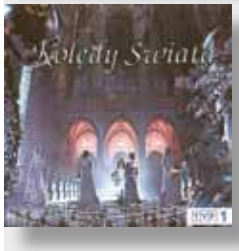

„Kolędy Świata" – nagranie z Bazyliki w Pelplinie, 2007, z udziałem wokalistów i instrumentalistów z Austrii, Polski, USA.

„Forever Green – Zawsze Zielona" – 2003, z udziałem Urszuli Dudziak.

„15 years in Full Swing" – 2015/2016.

przed publicznością i sprawdzianem możliwości zespołu. W konkursie zielonogórski Big Band otrzymał III miejsce (w późniejszych edycjach orkiestra otrzymała dwukrotnie nagrodę główną), a trębaczowi Patrycjuszowi Gruszeckiemu przypadła nagroda indywidualna dla najlepszego instrumentalisty. Wśród jurorów tamtej edycji festiwalu w roku 1999, o czym warto wspomnieć, znalazła się także Urszula Dudziak (jako przewodnicząca). Artystka związana z Winnym Grodem od lat 50. w kolejnych latach często i chętnie współpracować będzie z Orkiestrą jako solistka. Pierwszy rok działalności okazał się dla zespołu niezwykle aktywny koncertowo. W sierpniu MBB ZG inauguruje Festiwal Komedii Filmowych w Lubomierzu, a we wrześniu bierze udział w specjalnej edycji Czarnej Dzielnicy Zielonej Góry, imprezie organizowanej przez Zbigniewa Tchórzewskiego i Jazz Club Harlem oraz tradycyjnym miejskim Winobraniu'99.

Orkiestra z czasem dojrzewała, dochodzili kolejni muzycy, poszerzał się repertuar o nowe kompozycje i aranżacje, przyszedł także czas na działania warsztatowe i podnoszenie poziomu wykonawczego i artystycznego zespołu. Big Band od początku swoich działań pozyskiwał wielu przyjaciół i współpracujących z nim artystów. To spośród nich wyłoniła się kadra pierwszych wspólnych Warsztatów Muzycznych, które odbyły się w Michałowicach, w lutym 2000 r. Na kartach wspomnianej wcześniej kroniki zespołu wykładowcy Piotr Baron, Zbigniew Lewandowski, Piotr Wojtasik i Grzegorz Nagórski chwalili umiejętności i zapał młodych artystów, które już wkrótce miały przynieść spory sukces: udział w jednym z najważniejszych konkursów dla młodych muzyków i zespołów jazzowych w kraju, odbywający się w ramach festiwalu Jazz nad Odrą we Wrocławiu w roku 2000. Big Band otrzymał nagrodę specjalną, a Jerzego Szymaniuka konkursowe jury wyróżniło nagrodą Polskiego Stowarzyszenia Jazzowego za „propagowanie jazzu wśród młodzieży". Od tego momentu marka i znaczenie orkiestry na arenie ogólnopolskiej mocno wzrosły. Pojawiają się kolejne zaproszenia na festiwale: VI Harlem Jazz Festiwal w Zielonej Górze, Big Band Festiwal w Nowym Tomyślu (edycja w roku 2001 zakończyła się zdobyciem nagrody głównej), XXX Festiwal Old Jazz Meeting w Iławie (zespół zdobył wyróżnienie, a rok później także nagrodę główną), IV Ogólnopolski Przegląd Młodych Zespołów Jazzowych i Bluesowych w Gdyni (nagroda dla najlepszego zespołu), Sopot Molo Jazz Festiwal 2001 oraz słupski Komeda Jazz Festiwal 2003. Big Band UZ jako reprezentant Ziemi Lubuskiej i Uniwersytetu Zielonogórskiego koncertował także za granicą (m.in. Hamburg, Frankfurt, Goteborg). W tym samym czasie rozpoczyna się wieloletnia współpraca zespołu z wokalistą Krzysztofem Kiljańskim, rodowitym nowosolaninem. Kiljański staje się ważną częścią wielu programów repertuarowych, występuje jako solista orkiestry na koncertach i festiwalach np. Old Jazz Meeting - Złota Tarka (w konkursie w ramach 33 edycji OJM Big-Band z K. Kiljańskim otrzymuje nagrodę główną). Z J. Szymaniukiem przygotowują także specjalne programy koncertowe: *Złote lata swingu* oraz *Od Sinatry do Presleya* prezentowane w kolejnych latach podczas wielu wydarzeń w regionie oraz w kraju. Wśród specjalnych projektów orkiestry realizowanych z gwiazdami polskiego jazzu szczególną uwagę warto zwrócić na program *Tribute to Buddy Rich*. Inauguracyjny koncert tego wyjątkowego artystycznego przedsięwzięcia odbył się 26 lutego 2003 r., a jego zapis ukazał się na płycie CD (OF, 2003).

Ważnym cyklem koncertowym z udziałem orkiestry zainaugurowanym w październiku 2002 r., i realizowanym do dziś, były koncerty pod hasłem „Big Band UZ i Przyjaciele". Ich bohaterami były największe gwiazdy polskiego jazzu, wśród nich m.in.: Jan Ptaszyn Wróblewski, Ewa Uryga, Wojciech Karolak, Zbigniew Namysłowski, Piotr Wojtasik, Maciej Sikała oraz Zbigniew Lewandowski. Wśród gwiazd, które w pierwszych latach XXI wieku rozpoczęły udaną (a następnie kontynuowaną przez kolejne lata) współpracę znalazła się także słynna zielonogórzanka - Urszula Dudziak. Jej aktywna współpraca z Big Bandem UZ rozpoczęła się w roku jubileuszowym 5-lecia zespołu, podczas koncertu, który miał miejsce w listopadzie

2003 r. w auli UZ. Niejako ukoronowaniem tej współpracy stała się wspólna płyta „Forever Green – Zawsze zielona" wydana we współpracy z Zielonogórskim Stowarzyszeniem Jazzowym w roku 2008 (ZSJ, CD-02/2008). *Ta płyta, prędzej czy później, musiała powstać* – mówiła na antenie zielonogórskiego Radia Zachód Urszula Dudziak, w trakcie pracy nad tym szczególnym wydawnictwem dodając: *Zielona Góra nas połączyła, jej szczególny jazzowy klimat, głębokie jazzowe tradycje i moja osobista, odległa przeszłość.* Płyta zawiera 9 kompozycji m.in. autorstwa: M. Urbaniaka, U. Dudziak i K. Komedy z ważnymi kompozytorskimi odniesieniami do młodzieńczych lat wokalistki spędzonych na ul. Dąbrowskiego w Zielonej Górze („Lubuska na Dąbrowskiego"). W tym samym roku U. Dudziak (wraz z córkami Miką i Kasią) jako gość specjalny Big Bandu wystąpiła na Wystawie Światowej Expo 2008 w Saragossie (Hiszpania).

Działalność orkiestry od samego początku wiązała się z życiem środowiska jazzowego w Zielonej Górze. Bodaj najważniejszym miejscem będącym sceną regularnych koncertów i prezentacji projektów specjalnych, tuż po Auli Uniwersyteckiej, były zielonogórskie kluby jazzowe Harlem Jazz Club i Klub Jazzowy „U Ojca". Zespół związał się zwłaszcza z tym ostatnim założonym - i w początkowym okresie prowadzonym - przez Jerzego Szymaniuka. Big Band wystąpił na uroczystym koncercie inaugurującym działalność klubu w kwietniu 2004 r. Jazz niejako powrócił do tego miejsca po latach ponownie. Jak wspominał J. Szymaniuk na łamach Gazety Lubuskiej[2]: *Studiując w latach 70 -tych, bywałem tu na koncertach jazzowych. Tu występowały moje pierwsze big bandy.* Z kolei Jazz Club Harlem, prowadzony na przełomie wieków przez Zbigniewa Tchórzewskiego, gościł Big Band UZ przede wszystkim podczas cyklicznego Harlem Jazz Festiwal w latach 1998-2002 prezentując jego nowe programy i współpracujące z orkiestrą gwiazdy polskiego jazzu (np. koncert z okazji 25-lecia działalności artystycznej Jarka Śmietany w roku 1999). Jednak imprezą, na której Big Band zagościł na stałe, będąc jednocześnie jej wizytówką, stał się Festiwal Green Town of Jazz (pierwsza edycja odbyła się w roku 2005). Co roku orkiestra prezentuje w ramach inauguracyjnego koncertu specjalny program z udziałem gości (m.in.: Krystyna Prońko, Grażyna Łobaszewska, Wojciech Myrczek, Ewa Uryga, Andrzej Dąbrowski, Adam Makowicz). Specjalnie przygotowywany repertuar, premierowe prezentacje, nowe twarze młodego polskiego jazzu wśród solistów - wszystko to co roku przypomina o wysokiej marce BB UZ i jego wszechstronności repertuarowej i wykonawczej. Nie sposób nie wspomnieć o sporym zaangażowaniu władz Uniwersytetu Zielonogórskiego w działalność Big Bandu. To jedyny w Polsce Uniwersytet, który ma do dyspozycji swingującą, jazzową orkiestrę, złożoną w dużej części ze studentów, absolwentów i wykładowców istniejącego od 2004 r. w strukturze Instytutu Muzyki UZ kierunku *jazz i muzyka estradowa*.

Rok 2018 przynosi kolejny jubileusz i okazję do podsumowań dwóch dekad działalności Big Bandu UZ oraz jego twórcy i bandleadera J. Szymaniuka. W rozmowie z A. Łukasiewiczem na łamach Gazety Wyborczej[3] Jerzy Szymaniuk tak podsumowywał pierwszą dekadę działalności Big Bandu: *Gramy dalej i nie stoimy w miejscu.* […] *Okazało się, że mamy swoją markę i mnóstwo przyjaciół. Poniekąd staliśmy się instytucją.* Nic dodać, nic ująć z okazji przypadającego tego roku 20-lecia istnienia orkiestry.

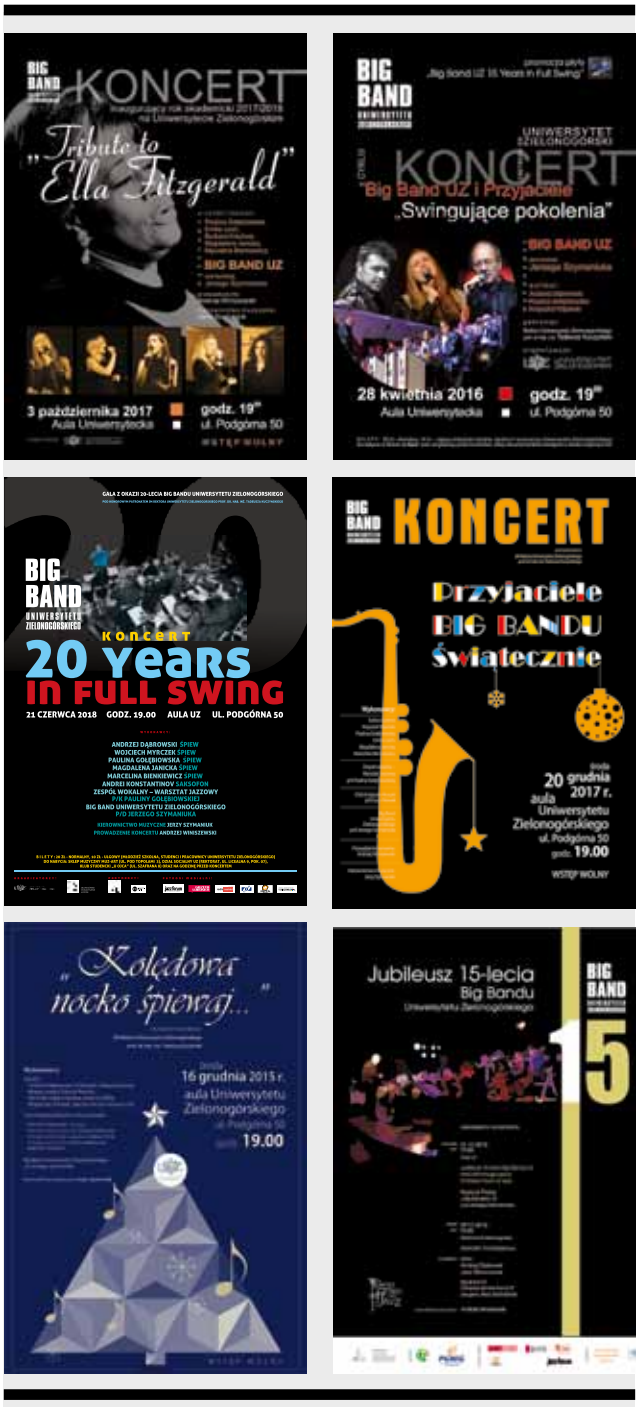

2 Gazeta Lubuska, wydanie weekendowe z 23 kwietnia 2004 r.

3 Gazeta Wyborcza z 22 kwietnia 2009 r.